

рат и заедно докладват за събитията до посланическата конференция в Цариград. В същата кореспонденция „Стара планина“ пише, че жените от изгорените села изпращат протестни адреси до Цариградската конференция. Батачанки наистина изпращат адрес, който е запазен и публикуван³⁰. За протеста на жените в Пловдив накратко съобщава и в. „Нова България“³¹.

За историята на Батак през втората половина на 1876 г. и първите месеци на 1877 г. има разнообразни извори. По-горе се споменаха дипломатическите доклади на Уолтър Беринг и Юджийн Скайлър. В книгата си „Под Балкана“ английският общественик Робърт Дж. Мор подробно описва положението в Батак през есента на 1876 г. Публикувани са и архивни документи от онова време. Съпоставката с възрожденските вестници показва, че в повечето случаи те дават достоверна и точна информация. Използвани са сведенията само на чужденците Юджийн Скайлър, леди Странфорд, Дж. Макгахан, които неколккратно посещават Батак и добре познават обстановката. В други случаи вестниците изнасят данни, които успяват да получат от свои български сътрудници. Особен интерес представлява излизаният в Букурещ вестник „Стара планина“, който пише най-много за Батак от всички български вестници.

¹ Турция, 30 април 1873; Източно време, бр. 12, 30 март 1874.

² Ден, бр. 23, 15 май 1876; Източно време, бр. 52, 22 май 1876.

³ Сб. Освобождението на България, Подбор и бел. Е. Бужашки. Т. 1, Отзвукът на Априлското въстание в Русия, С., 1988, 97-98.

⁴ Ст. планина, бр. 1, 7 авг. 1876.

⁵ Ден, бр. 39, 10 юли 1876.

⁶ Митев, Й. Рапортът на Уолтър Беринг за турските репресии в България. - ИДА, кн. 55, С., 1988, с. 184, 198-200.

⁷ Зорница, бр. 50, 10 дек. 1876.

⁸ Пак там, бр. 36, 3 септ. 1876.

⁹ Стара планина, бр. 41-42, 8 ян. 1877.

¹⁰ Пак там, бр. 9, 8 септ. 1876.

¹¹ Пак там, бр. 7, 1 септ. 1876г.

¹² Пак там, бр. 7, 1 септ. 1876; бр. 14, 25 септ. 1876.

¹³ Пак там, бр. 3, 18 авг. 1876; бр. 15, 29 септ. 1876; бр. 23, 27 окт. 1876; Напредък, бр. 97, 4 септ. 1876; Възраждане, бр. 18, 16-18 септ. 1876.; Дунав, бр. 1135, 16 ян. 1877.

¹⁴ Робърт Джаспър Мор, "Под Балкана", С., 1992, с. 233; Попов, А. Бележки по Доспатската планина - Народний глас, бр. 110, 12 авг. 1880; бр. 111, 15 авг. 1880.

¹⁵ Горанов, Б.-А. Въстанието и клането в Батак. Фототипно издание. С., 1992, с. 103.

¹⁶ „Стара планина“, бр. 17 авг. 1876.